

ایران از کره‌جنوبی شکایت می‌کند و عراق به‌جای بدهی، نفت خام و نفت کوره می‌دهد

آزادسازی نافرجام ارز بلوکه

و ما از همه ابزارها جلو رفتیم ولی کاملا بسته بودند».

باین‌حال، در اسفند سال ۱۳۹۹ ایرنا اعلام کرد آزادسازی پول‌های بلوکه‌شده ایران و کره‌جنوبی در کام آخر قرار دارد و در ادامه نوشت: «کره‌جنوبی و ایران بر سر طرحی برای پرداخت بخشی از دارایی‌های هفت میلیارد دلاری بلوکه‌شده ایران که در حال حاضر در کره‌جنوبی مسدود شده‌است، به توافق رسیده‌اند و عبدالناصر همتی، رئیس بانک مرکزی ایران، گفته است پرداخت بدهی کره به ایران با یک میلیارد دلار آغاز می‌شود».

این ماجرا هم به سرانجام نرسید و در آذر سال ۱۴۰۰ مهدی صفری، معاون دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه، در صدروزگی دولت خبیر داد ۳٫۵ میلیارد دلار از پول‌های بلوکه‌شده ایران آزاد شد و بهمن همان سال روزنامه دولت نوشت پول‌های بلوکه‌شده در مسیر تهران است و دولت سیزدهم عزم جدی برای آزادسازی اموال بلوکه‌شده ایران نشان داده‌است. در همان بهمن سال ۱۴۰۰، رسانه‌های دولت دوباره خبر از آزادسازی اموال بلوکه‌شده ایران در عراق دادند و در سال ۱۴۰۱ هم اعلام شد منابع بلوکه‌شده از راه‌های غیرهسته‌ای آزاد می‌شود!

این اخبار در سال ۱۴۰۲ نیز تکرار شد و در هفتم اردیبهشت ۱۴۰۲ یانا از رفق آنسداد هفت میلیارد دلار ارز بلوکه‌شده ایران در بانک‌های کره‌جنوبی خبر داد. در ۲۴ خرداد ۱۴۰۲ سننیم «پول‌های بلوکه‌شده در برخی کشورهای آزاد شده و مقدمات آزادسازی از برخی کشورها نیز آغاز شده‌است».

در هفتم مرداد سال جاری شه‌ریار حیدری، عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس، به دنیای اقتصاد گفت: «توافقاتی میان ایران و عراق و ایران و کره‌جنوبی انجام شده‌است، عمان هم واسطه میان ایران و کره‌جنوبی است و پول‌های بلوکه‌شده به هر شکلی در حال آزادشدن است».

کار به شکایت رسید

انتشار اخبار بی‌نتیجه از آزادسازی ارزهای بلوکه در شرایطی ادامه دارد که بارها آمریکا آن را تکذیب کرده‌است. در ۲۶ فروردین ۱۴۰۱ ند پرایس، سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا، در یک نشست خبری به‌صراحت گفت اخبار مربوط به آزادسازی اموال بلوکه‌شده ایران صحت ندارد. پیش از این نیز

شرق؛ چیزی نزدیک به سه سال است که خبر آزادسازی ارزهای بلوکه‌شده ایران در عراق و کره‌جنوبی مدام روی خروجی رسانه‌ها قرار می‌گیرد، اما خبری از پول نیست. حالا پس از سه سال، ظاهرا کار ایران و کره‌جنوبی به شکایت رسیده‌است و عراق اعلام کرده که بدهی خود را با نفت خام و نفت کوره تهاتر می‌کند!

انتشار اخبار غیرواقعی آزادسازی ارزهای بلوکه‌شده ایران از اواخر دولت روحانی شروع شد، درست زمانی که کشور درگیر مرگ‌ومیر گسترده کرونا بود و برخی به دولت پیشنهاد دادند که به‌جای اموال بلوکه‌شده ایران در کره‌جنوبی، واکسن کرونا بگیرد. اما آنچه از ظواهر امر برمی‌آمد، این بود که خرید واکسن کرونا در دستور کار نبود.

در مقابل، اخباری منتشر شد که کره‌ای‌ها پیشنهاد داده‌اند که در ازای اموال بلوکه‌شده، آمبولانس و کیت تشخیص کرونا تحویل دهند که این مسئله هم با واکنش مقامات ایران مواجه شد.

در ۲۳ دی سال ۱۳۹۹ عبدالناصر همتی، رئیس وقت بانک مرکزی، رو به دوربین صداوسیما گفت: «کره‌ای‌ها برای هفت میلیارد دلار پول بلوکه‌شده ایران، فروش آمبولانس و کیت تشخیص کرونا را به تیم ایرانی پیشنهاد می‌دهند، اما این پیشنهاد با واکنش تند طرف ایرانی همراه می‌شود؛ چراکه این ارقام یک صدم طلب ایران را هم دربر نمی‌گیرد».

در ۱۱ بهمن همان سال، همتی دوباره به صداوسیما گفت که مذاکرات درباره آزادسازی پول‌های بلوکه‌شده از سال ۱۳۹۷ شروع شده، اما با فشارهای آمریکا بی‌نتیجه مانده‌است و توضیح داد: «مشکل اصلی کره این است که حتما باید برای تبدیل پول سراسر بانک‌های آمریکایی بریند». او افزود: «قبلا از کره کالا می‌آوردیم ولی وقتی تحریم شد، دیگر نتوانستیم از کره کالا بیاوریم و همه آنها متوقف شد. به‌صورت کلی تجارت ما با کره با صادرات نفت و واردات کالا بود».

او درباره آزادسازی پول‌های بلوکه‌شده ایران در عراق هم گفته بود: «درآمدهای نفتی عراق بعد از حمله آمریکا به نحوی طراحی شد که اول باید برود واشنگتن و تأیید بگیرد و چون بانک مرکزی آنها تهدید می‌شود، عملا دستشان بسته‌است. ما به‌صورت سنتی برای کالاهای اساسی منابع را استفاده می‌کنیم و همه اینها که عراق هم نتوانست، در پشت قضیه آمریکاست

بازتاب

پاسخ وزارت نفت به گزارش «شرق»

وزارت نفت در واکنش به گزارش پوچ‌بازی در ونزولتا که در تاریخ چهارم مرداد

۱۴۰۲ در روزنامه «شرق» منتشر شده، پاسخی ارسال کرده‌است که در ادامه می‌خوانید:

مبادلات گسترده نفتی با ونزولتا از بازسازی پالایشگاه‌ها تا هموارکردن مسیر برای بخش خصوصی

۱- دولت سیزدهم در راستای توسعه دیپلماسی انرژی و حضور فعال جمهوری اسلامی ایران در کشورهای حوزه آمریکای لاتین، سال گذشته مذاکراتی برای نوسازی و توسعه ۲ پالایشگاه در ونزولتا را آغاز کرد که قرارداد تعمیرات اولیه و تأمین تجهیزات نهایی انجام شد و براساس آن ظرفیت پالایش نفت خام پالایشگاه ال‌پالیتو ۹۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت. برای اجرای این طرح بیش از دو میلیون و ۸۰۰ هزار قطعه فنی از طریق ۱۶۰۰ شرکت تولیدکننده داخلی تهیه و به موقعیت این پروژه حمل و نصب شد. با توجه به اینکه هم‌اکنون فصل اوج تقاضای بنزین در ونزولاست و برای ادامه نوسازی این پالایشگاه و انجام تعمیرات اساسی باقی‌مانده با هدف افزایش ظرفیت پالایش تا ۱۴۰ هزار بشکه در روز نیاز به توقف کامل فرایند تولید (SHOT DOWN) در این پالایشگاه است، هم‌اکنون ضمن تأمین آمادگی لازم برای انجام این بخش از پروژه توسط کارشناسان ایرانی در کمترین زمان، در انتظار اعلام زمان اجرای آن از سوی طرف ونزولتا هستیم؛ بنابراین هرگونه اخباری مبنی بر اجرایی‌شدن کار نوسازی پالایشگاه ال‌پالیتو و با عدم موفقیت آن تکذیب می‌شود. در مصاحبه مورد اشاره نگارنده گزارش

یارانه چه کسانی پس گرفته شد؟

شرق؛ برخی از خانواده‌های ایرانی خیر می‌دهند که مبالغی از حساب بانکی آنها کسر شده‌است و هنگام مراجعه به بانک،

به آنها اعلام شده که سازمان هدفمندی یارانه‌ها این مبلغ را از حساب آنها کسر کرده و در واقع یارانه را پس گرفته‌است.

این خانواده‌ها می‌گویند مبلغ کسرشده از حساب آنها ارقام متفاوتی دارد. برخی ارقام کسرشده را بین ۳۰۰ تا ۶۰۰ هزار تومان اعلام می‌کنند و برخی دیگر این عدد را تا دو میلیون تومان هم می‌گویند. بیکری، مدیری «شرق» از سازمان هدفمندی یارانه‌ها حاکی

● عکس

● مهدی

● صفا

است که شکایت ایران از کره‌جنوبی کلید خورد. این خبرگزاری در توضیح نوشته‌است با ارسال لایحه ارجاع اختلاف بین بانک مرکزی ایران و دولت جمهوری کره، به داوری از سوی رئیس‌جمهوری به مجلس، شکایت ایران از کره‌جنوبی درباره استرداد مطالبات از بانک‌های این کشور آغاز شد.

ایسنا هم درباره ارزهای بلوکه‌شده ایران در عراق توضیح

داده که این کشور در ازای بدهی خود به ایران، نفت خام و نفت کوره می‌دهد.

حمید حسینی، رئیس هیئت‌مدیره اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران، به همین رسانه توضیح داده‌است: «طبق گفته‌های‌های وزیر خارجه عراق، ۱۸ میلیارد دلار و طبق اعلام بانک مرکزی ایران ۱۱ میلیارد دلار پول ایران در عراق در حساب‌های بانکی خودمان مانده و امکان انتقال فراهم نشده‌است».

او با اشاره به نیاز عراق به برق و گاز صادراتی ایران تأکید کرده‌است که مجموع صادرات گاز و برق ایران به عراق روزانه ۱۰ تا ۱۵ میلیون دلار برآورد می‌شود و «مقرر شده‌است روزانه ۳۰ هزار بشکه نفت فوق‌سبکین و حدود ۷۰ هزار بشکه نفت کوره دریافت شود. در مجموع ایران روزانه صد هزار بشکه دریافت خواهد کرد که می‌تواند بخشی از طلب روزانه را پوشش دهد».

عقد یک قرارداد EPC که تأمین مالی آن به عهده طرف ونزولتایی است، به‌زودی کار توسعه این بندر نفتی را آغاز خواهد کرد. همچنین یک قرارداد دیگر جهت نوسازی یک مجتمع پتروشیمیایی در ونزولتا توسط بخش خصوصی ایران نهایی و امضا شده‌است که براساس آن پس از پایان کار توسعه و نوسازی، طرف ایرانی در محصولات تولیدی این شرکت شریک خواهد شد که عواید خوبی نصیب کشور خواهد کرد. در سفر اخیر رئیس‌جمهور به ونزولتا همچنین قرارداد تجهیز، نوسازی و راه‌اندازی بخش ابزار دقیق و اتاق کنترل چند ایستگاه تقویت فشار گاز ونزولتا توسط یک شرکت دانش‌بنیان داخلی نهایی و امضا شد و یکی از مصادیق قابل توجه صدور خدمات دانش فنی و مهندسی پیمانکاران ایرانی به بازارهای بین‌المللی است.

۴- توسعه حضور جمهوری اسلامی ایران در حوزه کشورهای آمریکای لاتین و

افزایش مبادلات با این کشورها در دولت سیزدهم شاهد افزایش خیره‌کننده‌ای است تا جایی که حتی رسانه‌های خارجی که اخبار مربوط به ایران را عموماً بعضاً معوج و مغرضانه مخابره می‌کنند نتوانسته‌اند این موضوع را نادیده بگیرند و به توسعه

حضور ایران در این منطقه معترف‌اند، حال جای شگفتی و البته تأمل است که برخی از رسانه‌های داخلی برای منافع جناحی، چگونه حاضرند علی‌رغم تکذیب رسمی شایعات دروغین و اخبار مغلوط، منافع ملی و واقعیت‌ها را نادیده گرفته و مطالبی

کاملاً خلاف واقع منتشر کنند.

پردآمد تشخیص داده شده بودند از فهرست یارانه‌گیران خط خوردند. باین‌حال، این موضوع موجب اعتراض شمار زیادی از حذف‌شدگان شد و دولت اعلام کرد که معترضان درخواست تجدیدنظر و بررسی دوباره کنند.

سازمان هدفمندی یارانه‌ها توضیح می‌دهد که بنا بر درخواست ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهوری، نوبت اول یارانه ۳۰۰ هزار تومانی برای تمام ایرانیان اریز شد و معترضان به دهک‌بندی وزارت کار هم مشمول این قاعده شدند، اما یارانه

ایجاد انحلال در ایران خودرو نشده‌است. او در پاسخ به این پرسش که «آیا حضور هم‌زمان شخصیتی در شرکت کروز و شرکت‌های دیگر به معنای مسئولیت شرکت کروز در ایران خودرو می‌شود؟» گفت: در درجه اول هر شرکت شخصیت مستقل حقوقی خود را دارد و نمی‌توان کروز را صرف حضور افراد مشترک در مدیریت آن، در ایران خودرو هم مسئول دانست. ملیحه رنجبر در همین رابطه افزود: مواد ۱۱۹ تا ۱۳۱ درباره نفع شرکت‌ها از یکدیگر تکالیف را روشن کرده‌است. در این موارد، اعضای شرکت نمی‌توانند قرارداد شخصی یا طلب شخصی خود را از دارایی‌های شرکت وصول کنند. بنابراین در اینجا شرکت‌هایی که سهام ایران‌خودرو را دارند، حتی می‌توانند در مقام شرکت، با ایران خودرو قرارداد داشته باشند. این وکیل دادگستری در ادامه این گفت‌وگو تأیید کرد کمیسیون اصل ۹۰ مربوط به شکایات مردم درباره سه قوه است و رسیدگی به این مسائل در صلاحیت این کمیسیون نیست. وی در همین رابطه یادآور

که وی با اشاره به ماده ۱۰۵ قانون برنامه پنج‌ساله به تفسیری کلی از آنچه در قانون «تملک» دانسته می‌شود، اشاره کرد و یادآور شد که در ماده مذکور آمده‌است: «ادغام شرکت‌های تجاری، مادامی که موجب ایجاد تمرکز و بروز قدرت انحصاری نشود، به شکل یک‌جانبه (بقای یکی از شرکت‌ها - شرکت پذیرنده) و ادغام دو یا چندجانبه (محو شخصیت حقوقی شرکت‌های ادغام‌شونده و ایجاد شخصیت حقوقی جدید - شرکت جدید)». در چارچوب اساسنامه آن شرکت در سایر شرکت‌های تجاری موضوع ادغام، مجاز است». رنجبر یادآور شد: مشخص است در ایران خودرو ادغام اتفاق نیفتاده و هویت مستقل خود را دارد، بنابراین فرایند خصوصی‌سازی مشکلی ندارد؛ چراکه توضیح قانون مبنی بر «محو شخصیت حقوقی شرکت‌های ادغام‌شونده و ایجاد شخصیت حقوقی جدید - شرکت جدید» اتفاق نیفتاده‌است. این وکیل دادگستری در همین اساس استدلال می‌کند که حضور کروز به هیچ تعبیری منجر به

یادداشت

چاره‌کار فقط اصلاحات ارضی است

ناصر ذاکری
کارشناس اقتصادی

در دهه‌های گذشته سه اتفاق در اقتصاد کشور رخ داده که به گونه‌ای دست به دست هم داده و شرایط نامطلوبی برای اقتصاد ملی فراهم آورده‌اند. دولت‌ها در حوزه سیاست‌های کلان همواره با خلق پول به مقابله با کسری بودجه رفته‌اند و حجم نقدینگی در یک دوره ۴۰ساله با رشدی نجومی تقریباً ۱۰ هزار برابر شده‌است. این نقدینگی اضافی در نبود سیاست کارآمد اجتماعی به نامتقارن‌ترین وجه ممکن بین شهروندان توزیع شده‌است. برای داشتن تصویری از این نبود تقارن کافی‌است بگوییم در شرایطی که یک زوج جوان برای دریافت وام ازدواج باید گرفتاری‌های جدی را تجربه کنند، مشتریان خاص بانک‌ها با استفاده از ارتباطات خود تسهیلات نجومی دریافت کرده‌اند و گاه حتی حاضر به بازگرداندن آن یا پرداخت جریمه تأخیر هم نیستند! از سوی دیگر با تشدید تحریم‌ها، گسترش رکود و در نبود یک بازار سرمایه پرتحرک، بخش عمده این نقدینگی مازاد وارد بازار املاک و مستغلات به‌عنوان تنها فرصت ثروت‌آفرینی مطمئن شده و رشد نجومی قیمت مسکن را به دنبال داشته و هم‌زمانی این سه اتفاق نامطلوب منجر به شکل‌گیری نوعی مناسبات ارباب و رعیتی در حوزه املاک و مستغلات شهری شده‌است. در دهه ۱۳۳۰ و قبل از آن نظام ارباب و رعیتی در کشور حاکم بود و کشاورزان باید بخش مهم دسترنج سالانه خود را به مالکان زمین تقدیم می‌کردند تا اجازه بهره‌برداری از زمین‌های کشاورزی و تأمین معاش خود را بیابند. در نتیجه کشاورزان همواره گرفتار فقر و فلاکت بودند و تلاش آنان در اراضی متعلق به اربابان نتیجه‌ای جز افزودن بر ثروت نجومی آنان نداشت. امروزه چنین مناسباتی در حوزه املاک و مستغلات شهری شکل گرفته‌است. نزدیک به هشت میلیون خانوار در شهرهای کشور ناگزیر از زندگی در خانه‌های استیجاری هستند و هر ماه بخش مهمی از درآمد ماهانه خود را به مالک واحد مسکونی می‌پردازند. اینک براساس اطلاعات موجود سهم مسکن در سبد هزینه خانوارهای شهری کشور در دامنه ۶۰ تا ۷۰ درصد و در حدود سه برابر متوسط جهانی است؛ یعنی شهروندان کشورمان برای برخوردارشدن از نعمت مسکن سه برابر بیشتر از بقیه مردم جهان هزینه می‌کنند. علت بروز این وضعیت فقط شکل‌گیری نظام ارباب و رعیتی در حوزه املاک و مستغلات شهری است که درصد قابل‌اعتنایی از جمعیت شهری کشور را به اجاره‌نشینی وادار کرده‌است. گفتنی‌است همین جمعیت مستاجر کشور با وجود محدودیت مالی گسترده سالانه ناگزیر از صرف هزینه گزاف برای اسباب‌کشی هستند که این رقم برای ۱٫۶ میلیون خانوار مستاجر تهرانی بیش از دو هزار میلیارد تومان برآورد می‌شود. اما آثار نامطلوب شکل‌گیری مناسبات ارباب و رعیتی فقط در افزایش دشواری زندگی جمعیت مستاجر خلاصه نمی‌شود و بدیهی‌ترین

دستاوردها آن به تأخیر انداختن جریان توسعه کشور برای چندین دهه است. روشن‌شدن موتور تورم دورقمی، درهم‌شکستن کمر تولید ملی، ازدست‌رفتن مزیت‌های صادراتی در سایه افزایش قیمت تمام‌شده و… همه و همه آثار زیان‌بار این ماجرا به شمار می‌روند. ازاین‌رو برهم‌زدن مناسبات موجود و اصلاح وضعیت بازار املاک و مستغلات شهری به گونه‌ای که مناسبات ارباب و رعیتی برچیده شود، شرط لازم بازگرداندن قطار اقتصاد کشور به ریل رشد و توسعه است؛ و می‌توان به‌جریئت از آن به‌عنوان تنها انتخاب ممکن و تنها راه‌حل نام برد. اجرای قانون اصلاحات ارضی در اوایل دهه ۱۳۴۰ منجر به خاتمه مناسبات ارباب و رعیتی در کشور شد. نگارنده بر این باور است که جامعه امروز ایران نیازمند اجرای دوباره برنامه اصلاحات ارضی و این‌بار در حوزه املاک و مستغلات شهری است. طبعاً مدافعان وضع موجود در نقد این پیشنهاد به این واقعیت مسلّم اشاره خواهند کرد که اولاً اجرای برنامه اصلاحات ارضی در دهه ۴۰ با صلاحدید دولت آمریکا که درگیر اجرای برنامه اتحاد برای پیشرفت در آمریکای لاتین با هدف جلوگیری از نفوذ کمونیسم بود، آغاز شد؛ زیرا دولت آمریکا نگران گسترش حوزه نفوذ شوروی در منطقه بود و فقر جامعه روستایی می‌توانست بهترین فرصت را برای سربازگیری تفکر کمونیستی در ایران و شروع شورش ایجاد کند. ثانیاً اجرای برنامه اصلاحات ارضی نه‌تنها منتهی به رونق و شکوفایی جامعه روستایی نشد؛ بلکه با برهم‌زدن نظام نااعادالانه اما نسبتاً کارآمد کشاورزی و جایگزین‌نکردن سازوکاری کارآمدتر، منجر به تخریب بنیان کشاورزی کشور و رشد نجومی مهاجرت روستائیان شد. بسا این حال این واقعیت مسلم نمی‌تواند صحت نظری برنامه اصلاحات ارضی با هدف رفع فقر و انتقال نقدینگی از حوزه تجارت املاک به بخش مولد اقتصاد را زیر سؤال ببرد. گفتنی‌است امروزه ارزش املاک مسکونی استیجاری از سطح شهر تهران با ارزش کل بازار سرمایه‌کشور برابری می‌کند. همان‌گونه در دهه ۴۰ دولت با اجرای برنامه اصلاحات ارضی هرچند به صورت تاکارآمد مقدمات انتقال سرمایه‌ها به بخش صنعت را فراهم کرد، امروز نیز دولت می‌تواند با وادارکردن اربابان جدید به خروج از بازار املاک، مقدمات شکوفایی صنعت را فراهم بیاورد.

شد: در این زمینه با تعدادی از همکاران نیز درباره صلاحیت ورود کمیسیون اصل ۹۰ به این ماجرا مشورت کردیم. همکاران نیز اتفاق نظر داشتند که روابط شرکت‌های خصوصی در حیطه اختیارات کمیسیون اصل ۹۰ مجلس نیست.